

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВИТИ І ОСВИТИ ДОРΟΣЛИХ ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА НАПН УКРАЇНИ

Освітньо-наукова програма
підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому рівні вищої освіти
у галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія»
«Психологія праці та психологічний супровід освіти дорослих» / «Work Psychology and psychological support adult education»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни «Іноземна мова у науково-професійному і міжособистісному спілкуванні» (німецька)

Викладач Марусинець Маріанна Михайлівна – кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник відділу зарубіжних систем педагогічної освіти і освіти дорослих

Профіль викладача <http://ipood.com.ua/data/Portfolio/Marusynets.pdf>

Контактний телефон +380955772517

E-mail: marusynetsm@ukr.net

Сторінка дисципліни <http://ipood.com.ua/phd-053/>

Консультації очні понеділок та четвер з 14.00 до 15.00

Онлайн-консультації за попередньою домовленістю Viber (+380955772517) в робочі дні з 9.30 до 17.30

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Іноземна мова у науково-професійному і міжособистісному спілкуванні» (німецька) призначена для здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти у галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 053 «Психологія». Міжособистісне спілкування іноземними мовами стало важливою складовою професійної діяльності фахівців. Тому навчання іноземних мов має бути професійно орієнтованим. Таким чином, будучи неодмінною складовою вищої освіти, іноземна мова є невід'ємною частиною якісної науково-професійної освіти. Вільне володіння іноземною мовою є базовими компетенціями та інтегрують спільні культурні, інтелектуальні, соціальні та професійні якості особистості, що забезпечують ефективне створення професійних контактів, вирішення конкретних професійних завдань. Професійно-орієнтований підхід у викладанні іноземних мов дозволяє усунути всю сукупність психологічних, мовних та соціальних труднощів, пов'язаних із формуванням особистості здобувача ступеня доктора філософії як самостійного мислителя, менеджера власного навчального процесу, здатного до творчості та інновацій.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни є підготовки здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії до здобуття мовних компетенцій у науково-професійному і міжособистісному спілкуванні. Мовні компетенції повинні бути достатніми для представлення та обговорення результатів наукової роботи іноземною мовою (німецька) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідно спеціальності. Науково-прикладна спрямованість навчальної дисципліни обумовлюється мовним матеріалом і тематикою, зміст яких враховує специфіку підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти доктора філософії у галузі науки з освіти, педагогічних наук, відповідає вимогам до кваліфікаційних характеристик за відповідним освітньо-науковим рівнем.

Передбачається самостійна редакторська діяльність, виконання дослідницьких завдань, проведення практичних занять, підготовка презентацій, написання текстів різних жанрів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Іноземна мова у науково-професійному і міжособистісному спілкуванні» (німецька) є формування наступних компетентностей:

володіти загальними компетентностями:

ЗК-3. Здатність до професійної комунікації в усній та письмовій формах

ЗК-5. Здатність до діяльності в наукових та освітніх проектах.

ЗК-11. Здатність до конструктивної соціальної взаємодії.

фаховими компетентностями:

ФК-2. Здатність до **фахової комунікації іноземною мовою** в ситуаціях наукового та професійного спілкування, презентації результатів досліджень іноземною мовою у наукових публікаціях та усних виступах.

ФК-7. Здатність створювати **дослідницькі та освітні проекти** у сфері освіти дорослих та її психологічного супроводу.

ФК-12. Здатність визнавати, поважати та керуватися **принципами етики взаємодії** у науковій, викладацькій та практичній психологічній діяльності; слідувати принципам академічної доброчесності, відповідальності.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Викладання курсу «Іноземна мова у науково-професійному і міжособистісному спілкуванні» (німецька) передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування і т.п. В основі освітнього процесу лежить методологія практичного застосування отриманих мовних компетентностей у практиці роботи педагогів дисципліни на основі роз'яснення мовних методологічних принципів у практиці їхнього застосування у педагогічному процесі як основи методики освітнього процесу. Професійний рівень комунікативної компетентності робить людину високорозвиненою особистістю, покращує її соціальну мобільність та економічну свободу, дозволяє їй увійти у відкритий інформаційний простір

Під час сесії формат очний (*offline / Face to face*), у міжсесійний період - дистанційний (*online*). Форми роботи — групова, парна, індивідуальна, робота у малих групах. У навчальному процесі рекомендовано використовувати різні засоби та носії інформації: аудіо касети, компакт диски; - фільми, відеозаписи; - Інтернет ресурси; - ЗМІ, журнальні статті.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання дисципліни «Іноземна мова у науково-професійному і міжособистісному спілкуванні» (німецька) можна вважати успішними за умови досягнення **предметних результатів:**

ПРН 4. Здатність використовувати іноземну мову в науковій та освітній діяльності, володіння стратегіями перекладу наукових текстів, лексичною базою наукової термінології з психології. Здатність презентувати результати досліджень у вітчизняному та міжнародному науково-освітньому середовищі фаховою іноземною мовою в усній і письмовій формах.

ПРН 9. Розвинена особистісна і професійна рефлексія, автономність, ініціативність, висока мотивація до професійного зростання, свідомої побудови власної освітньої траєкторії, мобільності ґрунтуючись на знаннях діючої нормативно-правової бази, що регулює сферу освіти та професійну діяльність кадрів вищої кваліфікації.

ПРН 12. Здатність у викладацькій та практичній психологічній діяльності дотримуватись норм професійної етики, принципів і процедур академічної доброчесності прийнятих науковою спільнотою; виявляти лідерські якості, готовність до конструктивності і співпраці в командній роботі, будувати професійні стосунки на принципах поваги, міжкультурної толерантності.

Форми і методи діагностики успішності: виконання індивідуального завдання (добір власних текстів дисертаційного дослідження та здійснення процедури літературного і наукового редагування; укладання анотації дисертаційної роботи; стилістичний аналіз тексту).

Курс «Іноземна мова у науково-професійному і міжособистісному спілкуванні» (німецька) має забезпечити компетентне застосування отриманих знань, умінь та навичок у педагогічній практиці та у перспективних наукових дослідженнях: орієнтуватися в інформаційних та Internet-джерелах з питань освіти та науки закордоном, працювати зі зарубіжними бібліотечними фондами, критично ставитись до отриманої інформації, оцінювати вплив суспільно-політичних, суспільно-економічних, науково-технічних та культурно-історичних чинників на розвиток освіти та науки європейського регіону в цілому та України зокрема та проектувати і застосовувати принципи наукової самоорганізації, власного дослідницького стилю.

У процесі засвоєння дисципліни здобувач має набути таких соціальних навичок (soft-skills):

1. Уміння вирішувати складні проблеми.
2. Контекстне мислення – уміння обробляти головні дані, виокремлюючи їх з масиву загальної інформації.
3. Уміння налагоджувати міжособистісні контакти – навички ефективної комунікації, ефективного слухання, ведення переговорів, емоційний інтелект.
4. Уміння прогнозувати, гнучкість, швидка адаптація до змін.

ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг – 2 модулі

Кількість годин: практичні – 26.

Вид заняття	Кількість годин
лекції	-
практичні	26
самостійна робота	34

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів / годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Обов'язкова
2	2 курс	3, 4	053 Психологія	2 кредити, 60 годин	2	Екзамен	Обов'язкова

ПРЕРЕКВІЗИТИ

Ефективність вивчення дисципліни «Іноземна мова у науково-професійному і міжособистісному спілкуванні» (німецька) значно підвищиться, якщо здобувач зацікавлений у вивченні галузі мовної освіти, має навички самостійної роботи з дисципліни, обізнаний із понятійним апаратом освітнього процесу, базовими методологічними і теоретичними засадами мовної освіти і науки, опановує навички написання наукових статей, тез, доповідей.

ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ /ОБЛАДНАННЯ

У період сесії використовується медіапроектор; мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з викладачами, відділом аспірантури, адміністрацією з приводу проведення занять та консультацій.

У міжсесійний період використовуємо комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з викладачами, відділом аспірантури, адміністрацією та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

ПОЛІТИКИ ДИСЦИПЛІНИ

Організація освітнього процесу в ІООД імені Івана Зязюна НАПН України, здійснюється відповідно до: Положення про систему забезпечення якості освіти в Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України; Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії та доктора наук; Положення про оцінювання результатів навчання у процесі реалізації освітньо-наукових програм підготовки майбутніх докторів філософії; Положення про політику академічної доброчесності; Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність; Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці; Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості аспірантами.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Літ-ра, інформ. ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін викон.
Згідно з графіком	<p>МОДУЛЬ I.</p> <p>1.1 Kommunikation in der Wissenschaft und Deutsch als Wissenschaftssprache Спілкування у науково-професійному і міжособистісному спрямуванні та німецька як мова науки</p> <p>1.2. Ukrainische Nachwuchsforscher in Deutschland und ihre Diskussionen über Sprachen und Kommunikation in Wissenschaft und Institutionen Українські дослідники в Німеччині та їх дискусії про мови та спілкування в науці та установах</p>	Практичні заняття / Face to face або <i>Online</i>	Володіти спілкуванням у діалогічній та монологічній формі на базі запропонованих тем.	www.goethe.de www.dialang.org www.linguanet-europa.org	<p>Підвищити рівень загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності, практично оволодіти основами наукових стилів німецької мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні.</p> <p>Завдання Аналізуючи розмови дайте відповідь на наступні запитання: Наскільки учасники наукового спрямування володіють темою академічного та інституційного спілкування? Як ви оцінюєте роль німецьких науковців? Що є корисним з даної теми для вашої дослідницької роботи та вивчення німецької мови? (8 години)</p>	6 б.	жовтень
Згідно з графіком	1.3. Thematisierung von Sprachen in wissenschaftlicher und institutioneller Kommunikation Німецька мова в академічному та інституційному спілкуванні	Практичні заняття / Face to face або <i>Online</i>	Використовувати основні засоби (інтонаційні моделі, наголос) для різних	www.goethe.de www.dialang.org www.linguanet-europa.org	Вивчення підтем охоплюють три аспекти: 1. лінгвістична компетентність дослідників та мовне середовище в установах; 2. використання мов,	6 б.	жовтень

			комунікативних цілей.		переважно української та німецької; 3. вивчення мови під час дослідження. Завдання Підготуйте питання для дискусії до вашої дослідницької роботи (запитання, відповіді, діалоги, міні-тексти). (6 години)		
Згідно з графіком	МОДУЛЬ II. 2.1. Sprachkompetenz und sprachliche Umgebung Мовні навички та мовне середовище 2.2. Forschung und Sprachenlernen: Potenzial und Herausforderungen Дослідження та вивчення мови: потенціал та виклики	Практичні заняття / Face to face або <i>Online</i>	Висловлювати власні погляди та думки. Прокоментувати погляди іншої людини. Спонукаати співрозмовника до продовження спілкування.	www.goethe.de www.dialang.org www.linguanet-europa.org	Сформуувати професійну компетенцію шляхом ознайомлення їх із різними методами і прийомами навчання іноземної мови та залучення до виконання професійно орієнтованих завдань. Створити відповідну базу знань для вільного користування німецькою мовою у професійних, наукових та інших цілях. Завдання Як ви ефективно вивчаєте німецьку мову і чи можна відповідно розвивати свої навички під час дослідницької роботи? Науковці обмінюються порадами щодо дослідження. (6 години)	8 б.	квітень
Згідно з графіком	2.3. Anwendung und Bedeutung der deutschen Sprache für Forschung, Alltagsleben und Zukunftsperspektive Застосування та значення	Практичні заняття / Face to face або <i>Online</i>	Демонструвати дотримання правил привселюдного захисту	www.goethe.de www.dialang.org www.	Особливості написання українською та німецькою мовами анотацій та рефератів у відповідності з існуючими стандартами. Призначення,	8 б.	квітень

	німецької мови для досліджень, повсякденного життя та перспективи		результатів наукового дослідження, коректного використання системи доказів у публічній дискусії.	linguanet-europa.org	структура та особливості мови анотації та реферату. Принципи дотримання відповідного стилю наукової роботи. Технологія оформлення наукових писемних робіт. Принципи дотримання відповідного стилю наукової роботи. Технологія оформлення наукових писемних робіт Завдання Здійснить обговорення та аналіз описаних у тексті життєвих ситуацій (круглі столи, дискусії, альтернативний хід подій, аргументація власних думок щодо описаних ситуацій). <i>(6 години)</i>		
	Індивідуальне дослідницьке завдання	Самостійна робота	Методичні рекомендації до самостійної роботи	Основна література до курсу та електронні ресурси	Написати німецькою мовою анотацію до дисертаційного дослідження близької тематики до дослідження аспіранта.	20 б.	квітень

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: творчо-пошукові завдання, індивідуальні завдання, редагування текстів, написання текстів наукового стилю, стилістичний аналіз, завдання для самостійної роботи.

Форма контролю: іспит.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається максимально 60 балів, і рейтингу з атестації (екзамен, залік) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні /семінарські заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і майбутнього доктора філософії на першому занятті.

Рівень знань умінь та навичок з дисципліни оцінюється за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»)

«2» - «незадовільно» - здобувач знає та частково розуміє базовий навчальний матеріал. Аспірант не орієнтується у термінології, не здатний здійснювати стилістичне, наукове редагування текстів. Потребує значного втручання викладача у підтримці процесу написання текстів різних жанрів.

«3» - «задовільно» - здобувач знає та розуміє базовий лекційний, законодавчий та навчальний матеріал. Орієнтується в понятійному апараті, Може оформлювати й оприлюднювати результати аудиторної і самостійної навчальної діяльності, але переважно з підтримкою викладача .

«4» - «добре» - здобувач знає, розуміє, використовує базовий лекційний, законодавчий та навчальний матеріал, здатний аналізувати тексти різних наукових жанрів, використовує практичні уміння редагування, написання власних наукових текстів. Має незначні труднощі у створенні власних наукових текстів, презентації дослідницьких результатів на основі використання потенціалу наукової фахової мови.

«5» - «відмінно» - здобувач знає, розуміє, використовує не лише базовий, лекційний, законодавчий та навчальний матеріал; залучає для аналізу зарубіжні джерела, користується додатковими ресурсами для розвитку власної мовнокомунікативної компетентності. Написані або відредаговані ним тексти характеризуються високим рівнем стилістичного оформлення, унікальним ідеостилем з використанням потенціалу української фахової наукової мови

Згідно з Законом України «Про освіту» та «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (Розділ 3.12), контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних, семінарських занять і має на меті перевірку рівня мовнокомунікативної компетентності. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять з дисципліни «Іноземна мова у науково-професійному і міжособистісному спілкуванні» (німецька) – усне опитування, виконання творчо-пошукових, практичних завдань, завдань для самостійної роботи, презентація виконання індивідуального завдання та ін.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні, або на окремих його завершальних етапах.

Підсумковий контроль включає залік відповідно переліку питань розроблених викладачем.

Результати поточного та підсумкового контролю визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

При визначенні рейтингу здобувача враховуються бали, які він отримує під час семінарських, практичних занять та за самостійну роботу. Бали за поточну освітню діяльність визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 12, що становить не більше 60 сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни. Бали за підсумками проведення заліку або іспиту визначаються як сума всіх отриманих під час навчальних занять балів, розділена на кількість отриманих оцінок та помножена на коефіцієнт 8, що становить не більше 40 балів сумарної оцінки за результатами вивчення дисципліни.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Залікова робота	Сума
Розділ 1			Розділ 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
6	6	6	6	8	8	20	40

T1, T2 ... – теми модулів.

Примітка. Отримання 20 балів за індивідуальне завдання є необхідною умовою допуску здобувача до підсумкового семестрового контролю.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Лабінська Б. І. Історичні нариси з методики навчання іноземних мов на західноукраїнських землях (друга половина XIX – перша половина XX ст.) : монографія / Б.І. Лабінська. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2013. – 384 с., с. 112
2. Ніколаєва С. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу. Іноземні мови. 2010. № 2. С. 11–17.
3. Ніколаєнко І. Міжкультурна комунікація і мова. URL: rusnauka/13.DNI_2007/Philologia/21224.doc.htm.
4. Першукова О. Інтеграція сучасних підходів до навчання іноземних мов у країнах Європи. Іноземні мови в навчальних закладах. 2009. № 1. С. 37–46.
5. Сторонська О. С. Неокомунікативний підхід як методологічна парадигма навчання іноземної мови. Вісник Черкаського університету. 2015. № 20 (353).URL: <https://pedejournal.cdu.edu.ua/article/download/654/668>.
6. Яловенко Г. Д. Застосування проектної комунікативної стратегії у медіасередовищі ВНЗ для вивчення іноземної мови. Педагогіка в системі гуманітарного знання: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 13-14 березня 2015 року). Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2015. 220 с. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/ped/08march2015/08march2015.pdf>.
7. Ammon, Ulrich (2015): Die Stellung der deutschen Sprache in der Welt. Berlin: De Gruyter. [Search in Google Scholar](#)
8. Casper-Hehne, Hiltraud; Ehlich, Konrad (Hrsg.) (2004): Kommunikation in der Wissenschaft. Regensburg: Fachverband Deutsch als Fremdsprache. [Search in Google Scholar](#)
9. Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD) (Hrsg.) (2016): Wissenschaft weltoffen 2016. Online-Tabellen „Die 20 quantitativ wichtigsten Herkunftsländer ausländischer Post-Graduierter in Deutschland 2014“ und „Die 20 quantitativ wichtigsten Herkunftsländer ausländischer Post-Docs und Wissenschaftler/Hochschullehrer in Deutschland 2014“. Online: <http://www.wissenschaftweltoffen.de/daten/6/2> (09.04.2017). [Search in Google Scholar](#)
10. Deppermann, Arnulf (2008): Gespräche analysieren. Eine Einführung. 4. Auflage. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften. [Search in Google Scholar](#)
11. Ehlich, Konrad (1999): „Alltägliche Wissenschaftssprache“. In: Info DaF 26 (1), 3–24. [Search in Google Scholar](#)
12. Ehlich, Konrad; Heller, Dorothee (Hrsg.) (2006): Die Wissenschaft und ihre Sprachen. Bern, New York: Lang. [Search in Google Scholar](#)
13. Ehlich, Konrad; Steets, Angelika (Hrsg.) (2003): Wissenschaftlich schreiben – lehren und lernen. Berlin: De Gruyter. [Search in Google Scholar](#)
14. Gnutzmann, Claus (Hrsg.) (2008): English in Academia. Catalystorbarrier? Tübingen: Narr. [Search in Google Scholar](#)
15. Goethe-Institut (GI); Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD); Institut für Deutsche Sprache (IDS) (Hrsg.) (2013): Deutsch in den Wissenschaften. Beiträge zu Status und Perspektiven der Wissenschaftssprache Deutsch. München: Klett-Langenscheidt. [Search in Google Scholar](#)
16. Gumperz, John J.; Hymes, Dell (1964): The Ethnography of Communication. Washington: American Anthropological Association (American anthropologist 66). [Search in Google Scholar](#)
17. Gumperz, John J.; Hymes, Dell (Hrsg.) (1972): Directions in Sociolinguistics. The Ethnography of Communication. New York: Holt, Rinehart and Winston. [Search in Google Scholar](#)
18. Günthner, Susanne (2016): „Kulturwissenschaftliche Orientierung in der Gesprächsforschung“. In: Jäger, Ludwig u. a. (Hrsg.): Sprache – Kultur – Kommunikation / Language – Culture – Communication. Ein internationales Handbuch zu Linguistik als Kulturwissenschaft / An International Handbook of Linguistics as Cultural Study. Berlin, New York: De Gruyter, 809–817. [Search in Google Scholar](#)
19. He, Jun (2013a): Die Auswirkungen der englischsprachigen Hochschullehre in Deutschland auf das Deutschlernen in China. Frankfurt a. M.: Lang. [Search in Google Scholar](#)

20. He, Jun (2013b): „Führt die englischsprachige Hochschullehre in Deutschland zum Attraktivitätsverlust der deutschen Sprache in China?“ In: HSW 2013 (5), 146–150. [Search in Google Scholar](#)
21. Pörksen, Uwe (Hrsg.) (2005): Die Wissenschaft spricht Englisch? Versuch einer Standortbestimmung. Göttingen: Wallstein. [Search in Google Scholar](#)
22. Weidemann, Doris (2007): „Wissenschaft und Forschung“. In: Straub, Jürgen; Weidemann, Arne; Weidemann, Doris (Hrsg.): Handbuch interkulturelle Kommunikation und Kompetenz. Grundbegriffe – Theorien – Anwendungsfelder. Stuttgart: J. B. Metzler, 667–678. [Search in Google Scholar](#)
23. Weinrich, Harald (1989): „Formen der Wissenschaftssprache“. In: Jahrbuch. Akademie der Wissenschaften zu Berlin 1988, 119–158. [Search in Google Scholar](#)

ПЕРІОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

1. Освіта України.
2. Педагогічна газета.
3. Порівняльна професійна педагогіка.
4. Мистецтво перекладу та теорія інтерпретації.
5. Порівняльна типологія німецької та української мови.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

При викладанні навчальної дисципліни використовуються інформаційні ресурси електронної бібліотеки ІПООД імені Івана Зязюна НАПН України, що передбачає:

- використання аспірантами роботи в мережі Інтернет з пошуку нової інформації за темами дисципліни;
- використання аспірантами електронного ресурсу з електронним каталогом науково-технічної бібліотеки Інституту при самостійній роботі і виконанні індивідуальних завдань;
- використання інформації, що отримана у рамках міжнародного співробітництва ІПООД НАПН України з іншими навчальними закладами зарубіжжя.

1. Національна Бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Бібліотека Київського національного лінгвістичного університету – Режим доступу : <http://www.knlu.edu.ua/>
3. Електронна бібліотека НАПН України – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Бібліотека Інституту мовознавства ім. О.О. Потебні – Режим доступу : <http://www.inmo.org.ua/library.html>
5. Лінгвістичний міжфакультетський музей Київського національного університету імені Тараса Шевченка.